

АКЦИОНИ ПЛАН
СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ОПШТИНЕ
КУРШУМУЛИЈА
ЗА ПЕРИОД 2022. ДО 2025. ГОДИНЕ

1. УВОД

Процес реформе социјалне заштите у Србији подразумева реформу услуга које систем социјалне заштите пружа корисницима, на унапређењу професионалног рада пружаоца услуга и активну улогу корисника у креирању услуга које су им намењене.

Локална самоуправа у сарадњи са ресорним институцијама и невладиним организацијама на локалном нивоу, планира да кроз развој сопствених капацитета и боље коришћење постојећих ресурса, развије механизме који ће омогућити да најсиромашнији и социјално угрожени грађани општине Куршумлија добију адекватне услуге из области социјалне заштите у својој општини, а истовремено развију виши степен солидарности.

Израда Акционог плана из области социјалне заштите први је корак ка том циљу. У изради овог документа учествовали су стручњаци из различитих области (здравство, просвета, социјална заштита, запошљавање, цивилни сектор, локална управа) а у складу са важећим националним стратешким документима из ове области.

Документом су дефинисани проблеми општине у области социјалне заштите као и мере за њихово решавање у намери да и социјално угрожене категорије становника општине Куршумлија добију услуге адекватне њиховим потребама.

ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР

Позитивно законодавство релевантно за област социјалне политике и заштите, како на државном тако и на локалном нивоу, у Републици Србији обимно је и обухвата следеће законе:

- ✓ Закон о социјалној заштити
- ✓ Закон о социјалном становању,
- ✓ Породични закон
- ✓ Закон о здравственој заштити
- ✓ Закон о здравственом осигурању
- ✓ Закон о пензијском и инвалидском осигурању
- ✓ Закон о основама система образовања и васпитања
- ✓ Закон о младима
- ✓ Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица
- ✓ Закон о равноправности полова
- ✓ Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености
- ✓ Закон о избеглицама
- ✓ Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом Закон о заштити података о личности и Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја
- ✓ Закон о општем управном поступку као процесни закон
- ✓ Закон о планском систему, када је у питању процес планирања у области социјалне заштите

✓ Закон о локалној самоуправи

Најважнија установа социјалне заштите на локалном нивоу и један од најважнијих инструмената за вођење социјалне политике локалне самоуправе је Центар за социјални рад (ЦСР). Сви грађани којима је потребан неки облик социјалне заштите морају да се обратe Центру, а сви државни органи и органи локалне власти, као и здравствене и образовне установе, обавештавају Центар када наиђу на особу којој је потребна помоћ друштва.

Према **Закону о социјалној заштити**, као кључном пропису у овој материји, јединице локалне самоуправе - општина односно град (ЈЛС) за делатности социјалне заштите имају право да саме оснивају установе или их могу поверити другима. Штавише, Центар за социјални рад (ЦСР) једино може бити основан од стране ЈЛС и та установа се може основати за територију једне или више ЈЛС. Истовремено, надлежни орган сваке ЈЛС мора утврдити Програм унапређења социјалне заштите (ПУСЗ) за своју територију. Сам ЦСР има широке надлежности, законом прецизиране, у провођењу поступка за коришћење услуга социјалне заштите и одлучује о правима на разне облике материјалне подршке (новчана социјална помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица итд.). Поред тога, ЈЛС може предвидети и друге врсте материјалне помоћи грађанима на својој територији (нпр. јавне кухиње). ЦСР се, првенствено, финансира из буџета Републике, а Закон прецизира која права и услуге се финансирају из буџета ЈЛС.

Законом о социјалном становању утврђено је да ЈЛС доноси локалну стамбену стратегију у складу са Националном стратегијом социјалног становања и планира буџетска средства за њено спровођење. ЈЛС прописује услове и мерила за решавање стамбених потреба, а може и да оснује непрофитну стамбену организацију ради обезбеђивања услова за социјално становање и коришћење средстава за те намене („стамбена агенција“).

Породични закон је изузетно важан, јер регулише комплетну материју породично-правних односа и заштите права проистеклих из истих. Овде је посебно наглашена улога ЦСР коме је држава поверила те послове јавних овлашћења старатељске заштите (за децу без родитељског старања и одрасла лица лишена пословне способности). Поред тога, Центар има значајна овлашћења у породично-правној заштити, било као орган који самостално спроводи одређене поступке и доноси одлуке, било као саветодавни орган надлежног суда који решава, у парничним или ванпарничним поступцима, у породично-правним стварима односно као орган који има право да буде странка у поступку у таквим поступцима.

Закон о здравственој заштити регулише друштвену бригу за здравље и на нивоу општине односно града. ЈЛС може донети посебне програме ЗЗ, за које није донет посебан програм на републичком нивоу, у складу са својим потребама и могућностима. Одређену врсту здравствених установа оснива локална самоуправа (Дом здравља и апотека) и то у складу са Планом мрежа установа који доноси Влада.

Закон о основама система образовања и васпитања – оснивање одређене врсте установе која обавља делатност образовања и васпитања у надлежности је и јединице локалне самоуправе. Ради се о предшколским установама и основним школама, која ЈЛС оснива у складу са Актом о мрежи таквих установа. Акт доноси Скупштина ЈЛС, на основу критеријума које утврди Влада (а за основне школе и уз сагласност Министарства просвете). ЈЛС може самостално или у сарадњи са другим ЈЛС основати Центар за стручно усавршавање, у складу са законом којим се уређују јавне службе. Инспекцијски и стручно-педагошки надзор над радом установе, као поверени посао, обавља општинска односно градска управа. Више ОУ може организовати заједничко

вршење инспекцијског надзора – заједничку просветну инспекцију.

На основу **Закона о младима** јединица локалне самоуправе је дужна да ради реализације Националне стратегије за младе, утврди локални акциони план за спровођење Стратегије и да у свом буџету обезбеди средства за реализацију плана. Такође, ЈЛС може основати Канцеларију за младе, ради обезбеђења услова за активно укључивање младих у живот и рад друштвене заједнице. Таква канцеларија финансира се из буџета ЈЛС. Надлежни орган ЈЛС одређује услове доделе средстава из свог буџета односно одобравања и праћења реализације пројеката за задовољавање потреба младих на свом подручју

Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица - даје Центру за социјални рад („орган старатељства“) улогу саветодавца суда у кривичним поступцима против малолетника односно улогу надзора над извршавањем различитих васпитних мера и других кривичних санкција изреченим од суда.

Закон о равноправности полова налаже поштовање уставних и међународних стандарда и од стране органа ЈЛС.

Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености даје могућност ЈЛС да оснују Локални савет за запошљавање (за подручје једне или више општина). Такође, ЈЛС може усвојити Локални акциони план за запошљавање. Он мора бити усаглашен са Националним акционим планом за запошљавање, који је основни инструмент активне политике запошљавања и усаглашен је са Националном стратегијом за запошљавање. Као једну од мера активне политике запошљавања надлежни орган ЈЛС може утврдити делатности, критеријуме и средства за спровођење јавних радова од интереса за ту територију. Програми и мере активне политике запошљавања финансирају се и из средстава ЈЛС.

Закон о избеглицама поред Комесаријата као посебне државне организације, утврђује и за ЈЛС одређена права и обавезе у обезбеђивању збрињавања и помоћ у интеграцији и повратку избеглица. Тако ЛСУ образује посебна тела ради обављања организационих и других послова везано за избеглице на својој територији, а уз прибављено мишљење Комесаријата одређује и лице за одржавање везе са истим и обављање одређених послова за њега („повереник за избеглице“). ЈЛС учествује, у сарадњи са органима РС и домаћим и иностраним донаторима, у решавању стамбених потреба избеглица, у процесу њихове интеграције. Такође, Центар за социјални рад сарађује са Комесаријатом у смештају посебно рањивих категорија избеглица (стара, инвалидна и болесна лица; малолетници без родитељског старања).

Закон о спречавању насиља у породици у примени је од 01.06.2017. године и њиме се уруђује спречавање насиља у породици и поступање државних органа у спречавању насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама. Циљ му је на јединствен начин уређено и организовано поступање државних органа, што ће довести до хитне, благовремене и делотворне заштите. Надлежни органи су полиција, јавна тужилаштва, судови опште надлежности и прекршајни судови и центри за социјални рад као установе. Овим Законом су јасно дефинисана општа правила поступања, поступања сваког актера заштите тј. органа, начин сарадње група за координацију на нивоу сваке локалне заједнице. Овим законом одређен је надлежни полицијски службеник који заједно са јавним тужиоцем учествује у обезбеђивању заштите жртава насиља у породици. Центар за социјални рад је једна од карика у ланцу заштите жртава насиља у породици, организује збрињавање жртве и друге видове подршке у складу са Породичним законом и Законом о социјалној заштити.

Закон о планском систему – Циљ овог закона је потреба да се успостави ефикасан, транспарентан, координисан и реалистичан систем планирања Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе који покрива све кључне аспекте социјалне и економске развојне политике, регионалног и просторног развоја. Закон поставља основе за оптимално коришћење буџетских средстава, обезбеђење одрживог раста и развоја Републике Србије, укључујући аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, као и ефикасно спровођење процеса приступања Европској унији. Овим законом се регулише управљање системом јавних политика и средњорочног планирања, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима, предлажу, усвајају и спроводе учесници у планском систему. Поред тога, законом се регулише и међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештавања о спровођењу планских докумената.

Закон о локалној самоуправи – Надлежност јединица локалне самоуправе у области социјалне заштите, као и надлежност у области планирања, дефинисана је чланом 20.: стара се о задовољавању потреба грађана у области социјалне заштите; обезбеђује остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група; стара се о остваривању и заштити и унапређењу људских и мањинских права и родној равноправности.

2. ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

2.1 . Општи подаци о општини Куршумлија

Општина Куршумлија се налази на југу Србије у Топличком округу, а њена територија је углавном смештена у горњем току реке Топлице, у сливовима њених притока Косанице и Бањске. Административни и културни центар општине је град Куршумлија. Општина обухвата 952 км², а на том простору, у 90 насеља, по попису из 2011. године, живи 19 231 становник (сваким пописом број становника је мањи – негативан природни прираштај: -127 на 1000), од којих је 12.866 становника (68%) у граду. Просечна густина насељености општине Куршумлија је 18 становника на км², што је сврстава у ретко насељене општине. По пространству налази се на 12. месту док по економској развијености спада у најнеразвијенија – девастирана подручја Републике Србије.

Географски положај општине је изразито брдско – планински и транзитног карактера. Куршумлија, подигнута на месту римског насеља, налази се на стратегијски важној саобраћајници Ниш – Приштина – Пећ, те је, одувек сведок многобројних историјских дешавања. Југозападна граница општине, већим делом, у дужини од 105 км, поклапа се са природном и политичко – административном границом Топлице и Космета, са два главна превоја, Мердаре и Преполац, који се налазе на том потезу. Долином река Топлице и Косанице пролази важан железнички и магистрални правац Ниш – Прокупље – Куршумлија – Косово Поље. Такође, путним правцем преко Блаца општина је повезана са Брусом, Копаоником, Крушевцем и даље Београдом.

2.2. Историјат општине

Општина Куршумлија има богату историју. У римско време Куршумлија се звала Ад Финес (превод: град на крају света). Касније је име града промењено у Топлице, а према историјским изворима разлог томе је вероватно богатство вода и река на територији општине (воде, реке и притоке Куршумлијске, Луковске и Пролом бање). Са стварањем српске државе у Средњем веку и Немањинима, Куршумлија носи име Беле Цркве, по бројним манастирима и црквама, које су биле покривене оловом и биле видљиве далеко и у ноћним условима. Данашњи назив општине потиче из отоманског периода, када су Турци прихватили локални назив општине: Куршунлу клисе.

Из богатог историјског наслеђа Куршумлије свакако се издвајају верски објекти – цркве и манастири, са историјском симболиком, дубоко урезани како у локалну тако и у ширу националну традицију. Реч је о јединственим верским целинама, као што су манастир Св. Николе, изграђен у доба Стевана Немање и остаци манастира Свете Богородице (задужбина Стевана Немање, саграђена 1159. године). Манастир је грађен у седамдесетим годинама XII века и припада групи најстаријих српских манастира. Бела црква из славног Немањинског периода била је седиште Белоцркванске епископије и седиште архиепископије Српске патријаршије. Манастир се налази на једном од најлепших места у граду, на узвишењу и на

месту које симболизује престанак рата комуниста и монархиста у XX веку.

Од оснивања модерне српске државе Куршумлија је била средиште отпора и изнедрила бројне јунаке из Топличког устанка. Ослободилачки покрет „Гвоздени пук“ у Куршумлији је имао своју главну базу. У време Првог светског рата, при повлачењу ка Албанији у њој су боравили како српска војска тако и значајни књижевници предратне Србије. Бранислав Нушић је једно од својих најзначајнијих дела „Сумњиво лице“ писао у хотелу „Европа“ у центру Куршумлије, објекту који и дан данас, додуше са другачијом наменом, постоји. После Другог светског рата Куршумлија се развила као индустријски град, који је већ деведесетих година XX века доживео економску судбину највећег дела државе услед промене система, ратова у окружењу и економских потешкоћа на републичком нивоу.

2.3. Демографска слика

Општина Куршумлија је по попису из 2011. године имала 19.231 становника, што је значајно мањи број у односу на попис становништва из 2002. године када је општина имала 21.608 становника.

Година	Укупан број становника	Промена броја становника	Индекс промене броја становника
1981	27.629	4.043	0,15
1991	23.590	4.039	0,17
2002	21.608	1.982	0,09
2011	19.231	2.377	0.12

Табела 1. Попис становника 2011.

Тренд пада броја становника општине започео је после 1953. године (када је Куршумлија имала 39.772 становника) а према доступним подацима наставио се у још драстичнијој форми и после последњег обављеног пописа из 2011. године. Према проценама у 2012. години број становника општине био је на нивоу од 18.963 становника, да би у 2020. години био смањен на 17.051 становника.

Година	Број становника	Живорођени	Умрли	Природни прираштај	Смањење броја становника
2011	19213	123	327	-204	-
2012	18963	134	346	-212	250
2013	18694	121	308	-187	269
2014	18488	154	274	-120	206
2015	18262	148	337	-189	226
2016	18006	151	313	-162	256
2017	17787	143	297	-154	219
2018	17545	159	309	-150	242
2019	17290	158	294	-136	255
2020	17051	169	323	-154	239

Табела 2. Процена кретања становника - База података ДевИнфо РЗС

Овакав драстичан пад броја становника резултат је великих миграција становника у веће градове у земљи, као и у иностранство, пре свега због лошег стања привреде, високе незапослености и смањених шанси за запошљавање. Процеси који су допринели паду броја становника општине су и старење становништва и пад броја рођене деце.

Срби чине већину становништва: 18.528 (96,4%) од укупно 19.231 становника по подацима из последњег пописа. Значајније етничке групе су и Роми (339 становника, односно 1,76%) и Црногорци (47 становника односно 0,24%).

Демографска слика Куршумлије је лошија у односу на демографску слику Србије када су у питању основни демографски подаци општине и просека на нивоу Републике. Стопа природног прираштаја је у Куршумлији на нивоу -9 (републички просек је -6) док је удео становништва старијег од 65 година у локалној популацији веће од републичког просека (153 у односу на 142 на републичком нивоу). Када је реч о уделу деце до 14 година у локалној популацији Куршумлија има 13% док је републички просек 14,4%.

Нешто блаже разлике у вредностима основних демографских података идентификују се када је у питању просечан број чланова домаћинства, очекивано трајање живота живорођених, просечна старост у годинама, индекс старења и проценат заступљености старијих становника од 80 година у локалној популацији у односу на републички просек. Просечан број чланова домаћинства у Куршумлији је 2,7, а удео становништва старијег од 80 година у односу на републички просек (3,6) је незнатно нижи (3,4). Такође, заступљеност Рома у укупном становништву општине је нижа од просека Србије (2,05 на националном нивоу, а у Куршумлији 1,76) иако је ромска популација друга по заступљености етничка група у популацији Куршумлије. У поређењу са националним просеком, када су у питању основни демографски подаци општина Куршумлија има исти проценат становништва радног узраста као и онај који постоји на нивоу Републике Србије.

Структура становништва општине Куршумлија је слична структури становништва Србије уз разлику у томе да је у Куршумлији више заступљено старо становништво и да има мање деце. Општина је изузетно разуђена у територијалном смислу и обухвата 90 насељених места. Припада групи најређе насељених општина са ниском стопом густине насељености (23 становника на км²). Становништво је све више концентрисано у градском делу општине док су села углавном напуштена.

Година	Укупан број становника	Промена броја становника	Индекс промене броја становника
1981	27.629	4.043	0,15
1991	23.590	4.039	0,17
2002	21.608	1.982	0,09
2011	19.231	2.377	0,12

Табела 1. Попис становника

Увидом у податке који говоре о кретању броја становника на подручју општине Куршумлија, може се закључити да је у периоду од 2011. до 2020. године дошло до смањења укупног броја становника за 11,33 %.

2.4. образовање

2.4.1. образовна структура становништва

Образовна структура у општини Куршумлија је изразито лоша јер скоро половина становништва има завршено основно-школско образовање или је без основног образовања. У образовном смислу најзаступљенија је популација са завршеном средњом школом (чак 45%), а најмање заступљено је становништво са вишем или високим образовањем (10% локалне популације). У поређењу са образовном структуром на националном нивоу општина Куршумлија има значајно више становника без школе, са непотпуном основном школом или са основном школом у односу на образовну структуру становништва на националном нивоу и значајно мање становника са средњом школом и са вишим и високим образовањем у односу на образовну структуру Србије. Такође, учешће неписмених је више у Куршумлији у поређењу са Србијом, посебно уочљиво код женске популације. У Куршумлији је удео неписмене женске популације двоструко већи у поређењу са просеком и бројем на нивоу Републике Србије.

Слична ситуација је и када је у питању компјутерска писменост. Процент компјутерски писмених лица у општини износи свега 23%, а 13% становника су делимично компјутерски писмена лица. Скоро две трећине становника (64%) припадају групи компјутерски неписмених лица. У односу на просек на нивоу Србије, Куршумлија има мање компјутерски писмених лица и лица која делимично познају рад на рачунару а више компјутерски неписмених лица.

На територији општине основана је и ради предшколска установа: ПУ „Сунце“, која нема потребан капацитет за обухват деце вртићког и предшколског узраста превасходно зато јер установа нема никаквих капацитета за пријем деце у ванградским насељима. Број уписане деце је преко установљених норматива (20% више уписаних у односу на норматив). Треба нагласити да су капацитети за пријем предшколске установе у сталном порасту. Тренутно је у два објекта ПУ „Сунце“ смештено укупно 385 деце. Обухват деце предшколским образовањем је низак, с тим да је обухват узрастом до поласка у предшколски припремни програм нижи од републичког а виши од окружног просека. За разлику од праксе на републичком нивоу у предшколском образовању на територији општине доминира концепт целодневног програма и нема развијених облика флексибилних или алтернативних програма.

У Куршумлији постоје две основне школе: ОШ „Дринка Павловић“ и ОШ „Милоје Закић“ које имају и 13 подручних одељења односно испоставе у сеоским подручјима општине. Тренутно основне школе похађа 1.060 ученика. Стопа обухвата основним образовањем је 90,4%. Стопа завршавања основне школе је 94,3%. У систему основног образовања нема услова за образовање деце са сметњама у развоју и са инвалидитетом јер не постоје специјалне школе нити развојне групе при редовним школама. ОШ „Дринка Павловић“ похађа тренутно један ученик са инвалидитетом. А пракса је да деца са сметњама у развоју и са инвалидитетом основно и средње образовање похађају у Нишу.

На територији општине Куршумлија налазе се две средње школе: Економско-техничка школа и Гимназија. Укупан број ученика је 570. Обе средње школе смештене су у истој згради у централном делу општине.

2.5 Привреда и незапосленост

Према степену развијености јединица локалне самоуправе за 2014.годину, општина Куршумлија спада у групу девастираних подручја, односно општина чији је степен развијености испод 50% републичког просека. Привредно-економски проблеми у општини Куршумлија односно драстичан пад запослености у последњих двадесет година резултат је економске кризе, лоше спроведене приватизације као и кризе настале након распада Југославије. Број привредних субјеката и стопа запослености драстично су смањени, па је број запослених на територији општине Куршумлија данас дупло мањи него половином деведесетих година XX века.

С обзиром на проблематичне факторе привредног окружења (смањење радне снаге, миграције, незапосленост), основни правци развоја привреде на територији општине Куршумлија базирају се на искоришћавању природних богатстава, пре свега на даљем развоју туризма, развоју пољопривреде (воћарства и сточарства), дрвне индустрије и искоришћавању обновљивих извора енергије.

Према подацима из 2020. године у општини Куршумлија послује 157 привредних друштава и 624 предузетника.

Носиоци привредног развоја општине Куршумлија су предузећа „Планинка А.Д“ и „Симпо ШИК“ Д.О.О, који запошљавају највећи број радника на територији општине. Привредни развој обезбеђују и привредна друштва, предузећа и предузетници у области металне индустрије, текстилне индустрије, пољопривреде, дрвне индустрије, трговине, саобраћаја и транспорта и пекарске индустрије.

На територији општине Куршумлија је, према подацима Републичког завода за статистику, у 2020.год. регистровано 3.985 запослена према општини рада, док је према општини пребивалишта регистровано 4.634 запослених. У структури запослених доминирају запослени у правним лицима (привредна друштва, установе, задруге и др. организације) са 72,99%, 22,41% су приватни предузетници а 4,6% запослених су регистровани индивидуални пољопривредници.

Према подацима Националне службе за запошљавање укупан број незапослених лица на крају 2020.године у општини Куршумлија износио је 2.323 лица. У односу на податке из пописа спроведеног 2011.године број незапослених лица повећан је за 42%. Од укупног броја незапослених 36% чини неквалификована радна снага, а у оквиру квалификоване радне снаге доминирају незапослени са средњом стручном спремом (око 30%) и високом стручном спремом (8% од укупног броја незапослених).

2.6. Социјална заштита

1. Општина Куршумлија издваја средства за исплату накнада у социјалној заштити и то у износима:

2017.	2018.	2019.	2020.
67.103.000,00	80.337.708,82	228.748.728,00	80.684.000,00
8,42 % укупног буџета	10,13 % укупног буџета	25,45 % укупног буџета	9,97%укупног буџета

Износи из буџета за социјалну заштиту обухватају:

- Једнократне помоћи и друге облике помоћи
- Породични и домски смештај, прихватилишта и друге врсте смештаја
- Подршка реализацији програма црвеног крста (народна кухиња и сл.)
- Подршка деци и породици са децом
- Подршка рађању и родитељству
- Нега старих и болесних лица- геронто домаћице
- Подршка лицима са инвалидитетом

Општина Куршумлија пружа као услугу социјалне заштите, помоћ у кући за старије и одрасле. Услугу пружа недржавни пружалац, Удружење особа са инвалидитетом, који ангажује за пружање ове услуге 22 неговатељице. Услуге финансира из средстава наменског трансфера и из средстава буџета општине Куршумлија. Неопходно је нагласити да су капацитети Центра за социјални рад општине Куршумлија за администрирање социјалне заштите повољнији у односу на просек Србије у смислу мањег броја корисника и уопште становника у односу на број стручних радника у ЦзСР.

У 2018. години укупни расходи за услугу социјалне заштите: помоћ у кући за старије и одрасле особе износили су 11,93 милиона динара (7 милиона динара из средстава наменског трансфера а 4,93 милиона динара из средстава буџета општине). Услуга помоћ у кући за старе и одрасле особе пружа се за укупно 98 корисника месечно, односно за 85 домаћинстава. Корисници услугу су доминантно старија лица (51 корисник је старији од 80 година, а само 12 лица има мање од 65 година). У структури корисника ове услуге доминирају жене (67 од укупно 98, односно 68%). До 2018. године дошло је до значајног повећавања броја корисника ове услуге као и извора финансирања, и то како из самог буџета општине Куршумлија, тако и са нивоа Републике, који услуге социјалне заштите финансира путем наменских трансфера.

3. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА

3.1 Анализа заинтересованих страна

Крајњи корисници	Кључни партнери
<ul style="list-style-type: none">• Стари (без средстава за живот, без породичног старања, теже хронично оболели и инвалидни)• Деца (угрожена породичном ситуацијом, ометена у развоју, са поремећајима у понашању)• Мањинске групе (Роми...)• Незапослени• Особе са инвалидитетом	<ul style="list-style-type: none">• Локална самоуправа• Центар за социјални рад „Боровњак“• Национална служба за запошљавање Прокупље, филијала Куршумлија• Основна школа „Дринка Павловић“• Основна школа „Милоје Закић“• Гимназија Куршумлија• Економско-техничка школа Куршумлија• Црвени крст Куршумлија• Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања• Полицијска станица, судство, тужилаштво у Куршумлији• Невладине организације у Куршумлији• Донатори

3.2. Матрица за анализу заинтересованих страна

Заинтересована страна и њене основне карактеристике	Потребе заинтересоване стране	Капацитети заинтересоване стране (знање, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише заинтересовану страну на промене?	Активности које је потребно спровести да би се одговорило на потребе заинтересоване стране
1. Крајњи корисници				
<p>Старији (без средстава за живот, без породичног старања, теже хронично оболели и инвалидни):</p> <ul style="list-style-type: none"> • висок % старијег становништва, • старачка домаћинства, • напуштеност од стране сродника, • недостатак фин. и материјалних средстава-препрека за лечење и задовољавање других потреба, • менталитет (везаност за земљу), • недостатак адекватног стамбеног простора (старе и трошне куће). • 228 старијих лица је на евиденцији ЦСР-а 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • финансијском подршком, • материјалном подршком, • лечењем, • емотивном подршком, • побољшањем услова становања 	<ul style="list-style-type: none"> • Непознавање законских права, • препуштеност самима себи, • потпуна друштвена немоћ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Могућност квалитетнијег живота у финансијском и материјалном смислу, • могућност да више не буду заборављени и занемарени (социјално, емотивно) 	<ul style="list-style-type: none"> • Повећање обима услуге нега и помоћ у кући за старије И одрасле, • мобилни тимови, • адаптација кућа, • боље информисање о правима

<p>Деца и млади (угрожени породичном ситуацијом, ометена у развоју, са поремећајима у понашању):</p> <ul style="list-style-type: none"> • На евиденцији ЦСР је 730 деце и младих; • Без родитељског старања (30 деце и 3 детета у установама СЗ) : занемаривање и злостављање, незаштићена; • Са сметњама у развоју: неприлагођеност , немогућност образовања; • 26 деце и 14 младих - категорисана деца и млади; • Из породица са поремећеним односима: одрастање у стресним ситуацијама, деликвентно понашање, материјално угрожени; • Са поремећајима у понашању (60 деце): неприлагођеност, неинтегрисаност , негативни узорци, погрешни избори, сукоб са законом (крађе, туче) 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • материјална и емотивна подршка, • помоћ у остваривању права социјалне заштите, • доступност образовања, • подршка породици, • укључивање у културне и спортске активности, • стицање самопоштовања и усвајање друштвених норми понашања, • саветодавни рад 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оскудна знања и низак ниво образовања, • младост, снага, воља, енергија, • мала друштвена моћ, • евентуална спремност за промену, недостатак социјално пожељних вештина 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • промена квалитета живота, • брига локалне заједнице и кључних институција за њих, • разумевање од стране околине, • оспособљавање за даљи живот и нове системе вредности, • повратак у вршњачку групу, • прихватање од стране родитеља и шире средине 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • информисање о могућностима коришћења различитих социјалних услуга и информисање о одредбама Кривичног закона, • различита стручна саветовања, • индивидуални и групни рад, • укључивање деце и младих у спортске организације, • трибине у основним и средњој школи, • медијске трибине, • брошуре, • вршњачка едукација, • школа за родитеље и други облици рада са родитељима, • мултисекторска сарадња (школа, Полицијска станица, НВО), • помоћ у професионалном оспособљавању деце, • помоћ и подршка запошљавању, • стварање услова за школовање младих са инвалидитетом
--	--	--	--	---

<p>Мањинске групе (Роми):</p> <ul style="list-style-type: none"> •Роми чине приближно око 3% становништва општине (339 Рома, према попису становништва из 2011.) • 319 Рома на евиденцији Центра за социјални рад; •реалан број Рома је знатно већи, •низак ниво материјалних и стамбених услова, образовања (прекид школовања), •рано формирање породице, •велика покретљивост (честа промена места боравка ради бављења трговином, одлазак у иностранство) 	<p>Потреба за:</p> <ul style="list-style-type: none"> •побољшањем материјалних услова и услова становања, •школовањем, •сталним запослењем, •организовањем радне и животне средине 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> •низак ниво образовања, •недостатак социјално пожељних вештина, спремност за промене 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> •жеља за бољим условима живота, •прихватање од институција друштвеног живота, •могућност адекватног образовања 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> •укључивање у систем образовања, • подизање нивоа хигијенских навика, •финансијска помоћ у решавању материјалних и стамбених потреба, укључивање у институције система
---	---	---	--	---

<p>Незапослени:</p> <ul style="list-style-type: none"> •2.509 незапослених, од тога је 1.250 жена (2020. год.) •Угрожена материјална егзистенција; •Проблеми у породици због недостатка новца; •Лично незадовољство и осећај несигурности; •Одбачености и незаштићености од друштвене средине; •здравствени проблеми; 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> •запослењем, •стварање могућности за обезбеђивање материјалне сигурности појединца и породице, •решавање стамбених питања, •активна помоћ друштвене средине 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> •младост, снага, енергија и спремност за рад, •стручна знања и вештине, •спремност за промене и прилагодљи вост новим технологијама (преквалификација, усвајање нових знања) 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> •жеља да обезбеде боље услове за живот себи и својој породици, •брига локалне заједнице за њих и њихове породице, •могућност накнадног оспособљавања за бољи живот кроз усвајање нових знања и вредности, •поједностављивање законских и других услова за samozапосљавање (олакшице за отварање малих и средњих предузећа) 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> •програми запошљавања и samozапосљавања стварно незапослених, •бесплатне едукације и преквалификације, информисање о могућностима и потребама државног и приватног сектора за профилима кадрова
--	--	--	---	---

<p>Особе са инвалидитетом:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Према подацима ЦСР 260 особа са инвалидитетом (телесни инвалидитет -114, интелектуални инвалидитет - 40, сензорни инвалидитет - 49, первазивни развојни поремећај - 5, вишеструки инвалидитет - 23, ментална обољења - 29); • На евиденцији Центра је 30 деце старости до 18 година са неким видом инвалидитета; • 17 младих особа са инвалидитетом старости од 18-25 година на евиденцији је 17, • одраслих особа са инвалидитетом старости од 26-65 година највише је 128 на евиденцији Центра за социјални рад, • не постоје услови за школовање особа са инвалидитетом на локалном нивоу 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • једнаким могућностима, • спречавањем дискриминације, • образовањем, • запослењем; • стварање могућности за обезбеђивање материјалне сигурности појединца и породице, • решавање стамбених питања, • активна помоћ друштвене средине 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • неједнаке могућности, • мала друштвена моћ, • неискоришћени капацитети... 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • жеља да обезбеде боље услове за живот себи и својој породици, • могућност накнадног оспособљавања за бољи живот кроз усвајање нових знања и вредности 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • услуга личног пратиоца за децу школског узраста, • решавање проблема запослења једног броја оспособљених за одређену групу занимања, • доступност услуге персоналног асистента.
--	---	---	--	--

4. КЉУЧНИ ПАРТНЕРИ

<p>Локална самоуправа:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Донет План развоја Општине Куршумлија за период 2020-2027; •Делимично оспособљена и ажурна општинска управа; •Слабо развијена привреда и предузетништво; •Углавном пољопривредно становништво са негативном стопом природног прираштаја; •Одлив стручних кадрова у веће градове; •Релативно мала финансијска моћ; •Прилично уједначен национални састав становништва (мањинска заједница–Роми чине 3%) 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> •доношење Стратегије за смањење сиромаштва, •координација партнерства давалаца услуга, •активније учешће у стварању услова за развој привреде и предузетништва (ажурна администрација, смањење таксе, информисање). 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> •добри услови за развој пољопривредне производње- посебно воћарства, •велики број незапослених високо и средње стручних кадрова у области пољопривреде 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> •жеља да сви грађани општине Куршумлија буду задовољни нивоом пружене услуге, •да буду материјално и стамбено обезбеђени, •да имају могућност адекватног образовања, лечења и запошљавања, без обзира на полну, верску и националну припадност, 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> •доношење Стратегије за смањење сиромаштва, •унапређење законске регулативе (увођење нових облика социјалне заштите-помоћ у кући...), •развој малих и средњих предузећа и предузетништва у Куршумлији, •координирање у партнерским односима давалаца услуга, као и давалаца и корисника услуга, сарадња са НВО и могућим донаторима
<p>Центар за социјални рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Запошљава 12 радника са искуством у раду; •На евиденцији ЦСР-а је 1952 лица, 2019. године (корисници новчане социјале помоћи 267, 745 чланова породица корисника новчане социјалне помоћи, 163 корисника туђе неге и помоћи, 52 корисника услуга за смештај корисника, 427 корисника услуге једнократне помоћи, 16 деце на хранитељству, 21 хранитељска породица...) •установа од посебног друштвеног значаја; •развија и пружа услуге у социјалној и породично-правној 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> •побољшањем услова рада опремљеност (простор и техничка средства), •бољом сарадњом са локалном самоуправом и институцијама локалног сектора (просвета здравство...) 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> •стручна заступљеност и искуство у раду, •лоши услови рада, •недовољна материјална средства, •реално мала друштвена моћ, због претходно наведених ограничених капацитета 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> •љубав према послу, •жеља да сваки корисник буде задовољан, •хуманост као вредност, •жеља да се смањи број социјалних проблема (материјално необезбеђених), •улога у развијању нових услуга (прихватна 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> •унапређење законске регулативе, •учешће у различитим пројектима за пружање услуга социјалне заштите у локалној заједници, •обезбеђење различитих едукација и специјализација, •обезбеђење више финансијских средстава

<p>заштити;</p> <ul style="list-style-type: none"> •води евиденцију о корисницима услуга и услугама; •спроводи превентивне активности; •развија мултисекторску сарадњу; <p>ради на начелима хуманости, одговорности, поштовања људских права и поштовања личности;</p>			<p>станица, породични смештај, помоћ у кући), могућност побољшања породично-правне ситуације грађана</p>	<p>(обезбеђење услова и опреме),</p> <ul style="list-style-type: none"> •доношење Акционог плана за развој услуга социјалне заштите, •укључивање приватног сектора у социјалну заштиту, •веће учешће НВО у социјалној заштити, •партнерство са општином и ЦСР из региона
---	--	--	--	--

<p>Национална служба за запошљавање-Испостава у Куршумлији:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Део Филијале Прокупље, која има у Куршумлији 2.509 незапослених, од тога је 1.250 жена; •Од укупног броја незапослених у општини Куршумлији: Са првим степеном стручне спреме је 926 лица, са другим 29, са трећим 530, са четвртим 769, са петим 5 лица, са шестим 110 лица, са седмим 135 лица. •У Куршумлији на евиденцији НСЗ је 36 самохраних родитеља од чега је 31 жена; •незапослени чине више од 13% становника општине Куршумлија •Обавештава о могућностима и условима за запошљавање, 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> •сарадња са ЛС је добра, али би била још боља уколико би се локалним буџетом предвидео већи износ средстава за финансирање програма и мера активне политике запошљавања. 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Стручан и образован кадар, •искуство у раду. 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> •жеља да незапослено лице буде прихваћено као будући радник а не као социјални случај, •хуманост као вредност, •жеља да се смањи број социјално угрожених (самохраних родитеља и оба незапослена родитеља) као и запослење младих и остатак у овој општини 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> •определити средства из локалног буџета за финансирање и суфинансирање програма и мера активне политике запошљавања, •стварање повољнијих услова да би ова општина била примамљива за долазак инвеститора са стране ради већег запослења, •стварање повољнијих услова и олакшица од стране локалне самоуправе за постојеће привредне субјекте чији су оснивачи са територије општине, •формирање канцеларије на нивоу општине у којој би се постојећи и будући предузетници упознали са свим јавним позивима и конкурсима где могу да добију неповратна средства или кредитна средства под повољним условима (осим НСЗ, Фонд за развој, Развојна агенција Србије,
---	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> •Спроводи мере активне политике запошљавања (посредовање у земљи и иностранству лица која траже запослење, професионална оријентација и саветовање о планирању каријере, субвенције за запошљавање, подршка самозапошљавању, додатно образовање и обука, подстицаји за кориснике новчане накнаде, јавни радови и друге мере усмерене ка запошљавању), •издаје радне дозволе странцу и лицу без држављанства, •бави се остваривање права за случај незапослености, •осигурањем за случај незапослености, •води евиденцију у области запошљавања у складу са Заком, •запошљавање у иностранству, •бави се заштитом лица која се запошљавају у иностранству, •доноси решења о процењеној радној способности и могућности запослења или одржавања запослења особа са инвалидитетом, •подстиче запошљавање особа са инвалидитетом, •бави се професионалном 				<p>Привредна комора, Енека, Хелп...), где би такође могли да добију сву потребну помоћ у писању захтева и бизнис планова за учешће на овим конкурсима</p>
---	--	--	--	---

<p>рехабилитацијом особа са инвалидитетом и</p> <ul style="list-style-type: none"> • другим пословима прописаним законом, другим прописима, укључујући: остало финансијско посредовање, обраду података и обавезно социјално осигурање. 				
<p>Основне школе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • У Куршумлији постоје две основне школе: ОШ „Дринка Павловић“ и ОШ „Милоје Закић“ које имају и 13 подручних одељења односно испоставе у сеоским подручјима општине, • Тренутно основне школе похађа 1060 ученика; • Стопа завршавања основне школе је 94,3%; • Велики број путника ученика и наставника; • У систему основног образовања нема услова за образовање деце са сметњама у развоју и са инвалидитетом јер не постоје специјалне школе нити развојне групе при редовним школама; • ОШ „Дринка Павловић“ похађа тренутно 1 ученик са инвалидитетом; • Не постоје услови за основно образовање ОСИ на територији општине Куршумлија 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бољом опремљеношћу наставним средствима и училима, • доквалификацијом и стручним усавршавањем наставног особља, • побољшањем ваннаставних активности ученика, • уређење спортских терена, • адекватан превоз ученика и запослених 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • већина наставника је са високом стручном спремом, са стручним знањима и вештинама, • спремност за увођење иновација у настави, • добар интелектуални потенцијал ученика, • велика друштвена моћ 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бољи услови и резултати рада у школи, • добра сарадња са локалном самоуправом, другим даваоцима услуга и родитељи-ма ученика, • могућност да деца примене стечена знања у свакодневном животу, успех ученика на различитим такмичењима, и успешност на полагању пријемног испита 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обезбеђивање веће финансијске подршке од стране локалне самоуправе ради реализације исказаних потреба, • куповина савремених наставних средстава, • стручно усавршавање наставног особља, • организовање културних, спортских и едукативних програма за младе и родитеље, кроз сарадњу са установама културе, здравства, • сарадња са удружењима Рома како би свако ромско дете било уписано и похађало наставу, • учинити доступним услугу педагошких асистената ученицима из рањиве категорије особа са инвалидитетом

<p>Средње школе у Куршумлији:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Економско-техничка школа са 6 образовних профила (економски техничар-42 ученика, финансијски администратор-87 ученика, кулинарски техничар-97 ученика, машински техничар за компјутерско конструисање-55 ученика, кувар-18 ученика, кувар/конобар по дуалном образовању-22 ученика); • Гимназија има друштвено-језички, природно-математички и општи смер и похађа је 305 ученика; • Обе средње школе смештене су у исту зграду у централном делу општине; • Не постоје услови за школовање особа са инвалидитетом 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • већим бројем ученика, • адаптацијом и проширењем простора; • бољом опремљеношћу наставним средствима и училима, као и савременом информатичком опремом, • за стручним усавршавањем наставног кадра, • за организовањем ваннаставних активности са ученицима бољом сарадњом са родитељима и установама 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стручно оспособљен кадар, са стручним знањима, искуством и вештинама у настави, • спремност за усвајање иновација у настави, • добар потенцијал ученика, • релативно велика друштвена моћ 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упис довољног броја ученика, • успех ученика (у настави и ваннаставним активностима), • побољшање услова рада и могућност да се осавременењавањем наставе искажу стручност и знање 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обезбеђивање веће финансијске подршке од стране локалне самоуправе ради реализације исказаних потреба, • куповина савремених наставних средстава; • стручнусавршавање наставног особља, • организовање културних, спортских и едукативних програма за младе и родитеље, кроз сарадњу са установама
<p>Црвени крст Куршумлија:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хуманитарна, независна, непрофитабилна и добровољна организација, у саставу ЦКС; • има положај организације која помаже надлежним органима општине Куршумлија у хуманитарној области; • 8 запослених са искуством 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • техничка средства и опрема за обучавање екипа за пружање прве помоћи, • опрема за Вишенаменску теренску јединицу за деловање у несрећама 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • мали број волонтера, • недовољна материјална средства, • реално мала друштвена моћ 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • принципи ове хуманитарне организације (хуманост, непристрасност, неутралност, независност, добровољност, јединство и универзалност) • жеља да се смањи број социјално угрожених; 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • партнерство са другим организацијама даваоцима услуга;

<p>Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и друга министарства:</p> <ul style="list-style-type: none"> • надлежна за стање у областима за које су основани, • финансирање права и делатности, • координација рада 				<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • успостављање боље сарадње са ЛС и институцијама система, • поједностављење процедура, • финансијска подршка, • боље информисање о могућностима финан. пројеката и иницирање корисника и помоћ корисницима програма
<p>Невладине организације</p> <ul style="list-style-type: none"> • делују на територији општине, • добровољност, • хуманост 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бољим финансијским, просторним и техничким условима за рад, • бољом сарадњом са институцијама система, • бољим партнерским односима 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • низак ниво образовања, • спремност за промене, • старост (УП...), • релативно мала друштвена моћ 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • жеља да се одређеној популацији обезбеди бољи живот, • добра сарадња са институцијама система 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • већа финансијска подршка, • успостављање партнерских односа, • обезбеђивање материјално-техничких услова за рад
<p>Донатори:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; • ЕУ фондови ; • Дипломатско-конзуларна представништва ; • Програми УН; • Светска банка; • Разне фондације и УГ; • могућност финансирања одређених пројеката; • спремност на сарадњу; • заинтересованост за стање у одређеним делатностима; • отвореност, принцип хуманости; 	<p>Потребе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • активнијим односом према понуђеним могућностима финансирања одређених програма. 	<p>Капацитети:</p> <ul style="list-style-type: none"> • стручност, знање и вештине, • финансијска моћ и велика друштвена моћ, • искуство из бројних пројеката, • познавање специфичних проблема, • постојање бројних података о корисницима, • организационе способности 	<p>Мотивација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • жеља да се помогне земљама у транзицији, • одговоран приступ партнерс-тву, • могућност унапређења друштвених услова, • хуманост 	<p>Потребне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • одговорнији приступ изради одређених конкурсних програма, • боља информисаност о могућностима учешћа у програмима наведених донатора, • стручна помоћ у изради појединачних програма.

5. АНАЛИЗА СТАЊА У ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Центар за социјални рад „Боровњак“ у Куршумлији је једина установа социјалне заштите на територији општине Куршумлија. Општина Куршумлија пружа услугу социјалне заштите, помоћ у кући за старије и одрасле. Услугу пружа недржавни пружалац, Удружење особа са инвалидитетом, који ангажује за пружање ове услуге 22 неговатељице. Услуга се финансира из средстава наменског трансфера и из средстава буџета општине Куршумлија.

Неопходно је нагласити да су капацитети Центра за социјални рад општине Куршумлија за администрирање социјалне заштите повољнији у односу на просек Србије у смислу мањег броја корисника и уопште становника у односу на број стручних радника у ЦСР.

У 2018. години укупни расходи за услугу социјалне заштите: помоћ у кући за старије и одрасле особе износили су 11,93 милиона динара (7 милиона динара из средстава наменског трансфера а 4,93 милиона динара из средстава буџета општине). Услуга помоћ у кући за старе и одрасле особе пружа се за укупно 98 корисника месечно, односно за 85 домаћинстава. Корисници услугу су доминантно старија лица (51 корисник је старији од 80 година, а само 12 лица има мање од 65 година). У структури корисника ове услуге доминирају жене (67 од укупно 98, односно 68%). До 2018. године дошло је до значајног повећавања броја корисника ове услуге као и извора финансирања, и то како из самог буџета општине Куршумлија, тако и са нивоа Републике, који услуге социјалне заштите финансира путем наменских трансфера.

Доступност ове услуге социјалне заштите, према последње расположивим подацима (из 2015. године) била је, мерено општом стопом обухвата, виша од просека у Републици Србији (2,13%). Хипотетичка стопа обухвата била је значајно нижа од просека (0,42%).

Од програма новчаних давања општина Куршумлија је у 2018. години обезбедила средства искључиво за материјалну помоћ угроженим лицима односно породицама. За новчана давања је укупно обезбеђено 2,26 милиона динара, односно 1,82 милиона динара за новчана давања уз проверу дохотка и имовине и 440 хиљада динара за новчана давања корисницима новчане социјалне помоћи са националног нивоа. Обухват становништва новчаном помоћи у општини Куршумлија је на нивоу просека Србије, док је обухват дечијим додатком дупло виши од просека на нивоу Србије. Удео корисника новчане социјалне помоћи у укупној популацији општине је 3,5%, док је удео корисника дечијег додатка у укупној популацији деце 40,9 % (републички просек је 21,3%).

6. РАЊИВЕ КАТЕГОРИЈЕ СТАНОВНИШТВА

6. 1. Старија лица

Проблеми и дијагноза стања:

У општини Куршумлија живи 3489 лица, старијих од 65 године. Од тог броја, 656 је старије од 80 година. Демографска слика Куршумлије је лошија у односу на демографску слику Србије када су у питању основни демографски подаци општине и просека на нивоу Републике. Стопа природног прираштаја је у Куршумлији на нивоу -9 (републички просек је -6) док је удео становништва старијег од 65 година у локалној популацији веће од републичког просека (153 у односу на 142 на републичком нивоу).

У предходној години према подацима Центра за социјални рад, 228 лица из ове категорије становништва су корисници неке од социјалних услуга. Услуга помоћ у кући за старе и одрасле особе пружа се за укупно 98 корисника месечно, односно за 85 домаћинстава. Корисници услугу су доминантно старија лица (51 корисник је старији од 80 година, а само 12 лица има мање од 65 година). У структури корисника ове услуге доминирају жене (67 од укупно 98, односно 68%). До 2018.године дошло је до значајног повећавања броја корисника ове услуге као и извора финансирања, и то како из самог буџета општине Куршумлија, тако и са нивоа Републике, који услуге социјалне заштите финансира путем наменских трансфера.

Проблеми популације старијих људи су бројни и комплексни. Старији сами као своје кључне проблеме издвајају следеће:

- сиромаштво, које се у неким случајевима граничи са бедом
- тешко здравствено стање и неадекватан приступ здравственим услугама
- недовољна институционална и непостојање ванинституционалне подршке старијима
- проблеми усамљености, изолације, неприхватања старијих људи у широј заједници, у суседству и породици.

Старије људе очигледно притискају снажни егзистенцијални проблеми са једне стране (сиромаштво, болест) и психо-социјални са друге. Зато решавање ових проблема тражи различите приступе.

Приоритетни проблеми идентификовани од стране радне групе формиране за потребе израде Акционог плана социјалне заштите општине Куршумлија су:

- Недоступност институционалне социјалне и здравствене заштите свим угроженим категоријама старијих лица на територији општине Куршумлија услед изолованости, смањене покретљивости, болести
- Непостојање ванинституционалних облика социјалне заштите
- Материјална угроженост старијих лица
- Социјална депривација још увек виталних, здравствено способних старијих лица

6.2. Деца и млади

Проблеми и дијагноза стања:

У општини Куршумлија живи 3.981 лице-деце и омладине од 0-19 година. На нивоу општине функционишу две основне школе: ОШ „Дринка Павловић“ и ОШ „Милоје Закић“ које имају и 13 подручних одељења односно испоставе у сеоским подручјима општине. Тренутно основне школе похађа 1060 ученика. Стопа завршавања основне школе је 94,3%. На територији општине постоје и Економско-техничка школа са 6 образовних профила (економски техничар-42 ученика, финансијски администратор-87 ученика, кулинарски техничар-97 ученика, машински техничар за компјутерско конструисање-55 ученика, кувар-18 ученика, кувар/конобар по дуалном образовању-22 ученика) као и Гимназија која има друштвено-језички, природно-математички и општи смер који похађа 305 ученика. Обе средње школе смештене су у истој згради у централном делу општине. Зграде у којој се налазе средње школе нема могућности и неприступачна је за особе са инвалидитетом.

Према подацима Центра за социјални рад, на евиденцији ове установе је 730 деце, од чега је 60 деце и младих се поремећајима у понашању, категорисане деце је 26 и младих 14.

Приоритетни проблеми идентификовани од стране радне групе за децу и младе општине Куршумлија су:

- Недовољан број превентивних програма за децу до 15 година у циљу сузбијања ризичног понашања
- Недоступни и неприлагођени постојећи програми (спортски, едукативни, креативни..) за децу из социјално угрожених породица
- Недовољна обавештеност о постојећим активностима намењеним деци и омладини
- Недовољан број превентивних програма за децу у сеоској средини
- Недостатак превентивних програма намењених деци до 7 година у циљу превенције ризичног понашања
- Недостатак превентивних програма који промовишу волонтеризам код младих

6.3. Роми

Проблеми и дијагноза стања:

Од осетљивих и маргинализованих група у Србији, Роми су у најгорем положају. Прави подаци о броју Рома у Србији не постоје. Многи од њих не изјашњавају се као Роми због предрасуда и стереотипа који владају у нашем друштву. Стварна ситуација говори да је 34,8% Рома неписмено, само 17, 2% завршава основну школу, 4,6% средњу школу, а 0,2% високо образовање. Више од 60% Рома живи испод граница животног минимума, а само 7,9% је запослено. Роми живе у нелегалним насељима у објектима подигнутим од неадекватних материјала, најчешће без икакве инфраструктуре.

Када је у питању број и структура Ромске популације, не постоје прецизни подаци. У Општини Куршумлија, према последњем попису становништва живи 399 Рома, што чини приближно 3% становништва. Незванични подаци говоре да их знатно више. У предшколској установи Сунце је

3 ромска детета, у основним школама 10 деце, а у средњим школама петоро ромске деце. Од укупног броја деце која започиње обавезно образовање, већина не посећује часове редовно, а њихова постигнућа су лоша због недовољне подршке како у школи, тако и код куће. Разлог за велики број изостанака у школи, а потом и њено напуштање, је потреба деце да зарађују. Такође, стиче се утисак да ромска деца немају узоре са којима би се могли идентификовати. Самим тим што су родитељи неписмени, ни деца не постижу већи успех, док неки родитељи сматрају да њихова деца не морају ићи у школу даље од четвртог разреда, нарочито девојчице.

Велики проблем је и утицај традиционалног начина живота, неодговорност према сопственом здрављу, а посебно када су у питању младе девојке. Оне ступају у процес биолошке репродукције већ са 14 година, а немају прилике да се упознају са упозоравајућим знацима репродуктивних и других здравствених проблема, што доводи до повећаног здравственог ризика за жене, посебно за девојчице које улазе у пубертет.

Роми на територији општине живе у различитим условима. Када говоримо о проблемима Ромске популације, види се да су проблеми повезани, а последице узрокују стања ове социјално угрожене групе грађана. Низак ниво образовања Рома одражава се неповољно на социо-професионалну структуру. Веома мали број Рома је са препознатљивим занимањем. Већина припада неиздиференцираној групи радника „без занимања“. Међу онима који „имају занимање“ преовлађују вештине стечене радом а не занимања која су стечена формалним образовањем. Рома је највише у оним занимањима за која није потребна никаква стручност, као што су радници на одржавању објеката и чистоће, носачи, складишни радници, грађевински радници итд. На евиденцији Центра за социјални рад је 319 Рома. На евиденцији НСЗ-а је 164 припадника ромске националности од чега су 69 жене.

Ниска економска активност становништва, веома млада старосна структура ромске популације и велики удео издржаваног становништва, представљају кључне чиниоце одржавања и продубљивања разлика и социо-економског јаза између Рома и већинског народа. Додатну баријеру представља отежан приступ кредитима и неразјашњена имовинска ситуација. Ови фактори удружени са претераном зависношћу од социјалне помоћи, стварају замку сиромаштва која многе Роме спречава да побољшавају своје животне услове.

Приоритетни проблеми идентификовани од стране радне групе:

- Недостатак адекватне базе података Ромске популације
- Недостатак хигијенских навика
- Рано склапање ванбрачних бракова и рано материнство код девојака
- Напуштање редовног школовања

6.4. Незапослени

Проблеми и дијагноза стања:

Проблем незапослености један је од глобалних приоритета, који се негативно одражава на све друге сегменте друштвене заједнице и на све старосне структуре. Као посебан проблем издваја се незапосленост младих лица, лица старијих од 45 година живота, самохраних родитеља, инвалида, као и других особа са отежаним фактором запошљивости. Као пратећи проблеми незапослености, могу се издвојити: застаривање знања због дугог чекања на запослење, ниска

мотивисаност за запошљавање у другом занимању, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица, недовољне стимулативне мере запошљавања незапослених лица за послодавце и слабе ингеренције локалне самоуправе.

На евиденцији НСЗ, Испостава у Курушумлији на крају 2020. год. има 2323 незапослених лица.

Приоритетни проблеми идентификовани од стране радне групе за незапослене општине Куршумлија су:

- Недовољна информисаност незапослених посебно инвалида, Рома, самохраних родитеља, тешко запошљиве групе лица од 45-55 година, која нису остварила право на пензију) који нису пријављени на евиденцију тражиоца запослења НСЗ и послодаваца, о мерама НСЗ за смањење незапослености (о мерама активне политике запошљавања).
- недовољна мотивисаност за запошљавање због ниских зарада, посебан проблем је рад у црној и сивој зони где незапослени добијају дневнице од 1.500 до 3.000 динара, а без пријаве на ОСО (сеча и експлоатација шума, садња и берба јагодичастог и бобичастог воћа и сл.),
- велики број лица корисника новчане социјалне помоћи, којима не одговара стални посао јер губе ове привилегије, а радећи „на црно“ добијају дневнице, а и даље остају корисници новчане социјалне помоћи, народне кухиње и других привилегија.
- Неповезаност свих актера на локалу, који могу да допринесу смањењу незапослености социјално угрожених категорија.
- Непостојање локалних стратешких докумената за решавање проблема незапослености, који би дефинисали правце будућег развоја и омогућили фокусирање ресурса у том правцу.
- Непостојање ефикасних механизма који би омогућили приоритетно запошљавање лица из социјално угрожених категорија, на привременим и сезонским пословима.
- Мала понуда квалитетних и адекватних послова.
- Недовољна квалификованост и непознавање рада на рачунару, страног језика

6.5. Особе са инвалидитетом

Проблеми и дијагноза стања:

На евиденцији Центра за социјални рад је 30 деце старости до 18 година са неким видом инвалидитета. Највећи проблем ове групе корисника што су углавном школског узраста и већини је потребна услуга личног пратиоца.

Младих особа са инвалидитетом старости од 18-25 година на евиденцији је 17. Проблем ове групе корисника је што је један број оспособљен за одређену групу занимања али нико од њих није у радном односу. Међу корисницима ове групе има и оних који након завршетка основног или средњег образовања због инвалидности нису наставили даље школовање само је један корисник са сензорним инвалидитетом (слепо лице) студент. Већини из ове групе корисника потребна је услуга персоналног асистента.

Одраслих особа са инвалидитетом старости од 26-65 година највише је на евиденцији Центра -

128. Највећи проблем ове групе корисника из категорије менталних-душевних обољења је обезбеђивање услуга смештаја. Има корисника са телесним и интелектуалним инвалидитетом који су оспособљени за одређену групу занимања само су две особе са евиденције до сада укључиване у програм јавних радова. Има и корисника са телесним инвалидитетом са средњим образовањем без запослења. Једном броју корисника пре свега са телесним и сензорним инвалидитетом је потребна услуга персоналног асистента.

На евиденцији је 88 особа са инвалидитетом старости преко 65 година. У овој старосној групи доста је самачих домаћинстава, која одбијају услуге у погледу збрињавања, али им се пружа психо-социјална подршка.

Лица са инвалидитетом најчешће су корисници права на новчану социјалну помоћ, додаток на помоћ и негу другог лица, увећаног додатка за помоћ и негу другог лица, једнократну новчану помоћ, права на опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или у другу породицу као и услуга: процене и планирања, смештаја у сродничку, хранитељску или другу породицу и домове.

Општина Куршумлија пружа једну услугу социјалне заштите, помоћ у кући за старије и одрасле. Услугу пружа недржавни пружалац, Удружење особа са инвалидитетом, који ангажује за пружање ове услуге 22 неговатељице. Услуга се финансира из средстава наменског трансфера и из средстава буџета општине Куршумлија.

Према подацима НСЗ-а испоставе у Куршумлији на евиденцији тражиоца запослења је 51лице. Највише из категорије 60-65год. њих 18, затим 16 из старосне категорије 55-59 година. Док су преосталих 27 лица старости од 20 до 54 године.

Приоритетни проблеми идентификовани од стране радне групе за незапослене општине Куршумлија су:

- Немогућност школовања деце и младих са инвалидитетом на територији општине Куршумлија,
- Отежано запошљавање ОСИ,
- Недовољан број услуга социјалне заштите за ОСИ.

7. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

ПРИОРИТЕТ	СТРАТЕШКИ ЦИЉ	ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ
1.Развој локалних капацитета за реализацију Акционог плана за развој услуга социјалне заштите	Подизање нивоа знања и техничко-материјалних предуслова, како би сви актери на локланом нивоу могли да се успешно баве социјалном заштитом на реформски начин	<ul style="list-style-type: none"> • Прибављање додатних финансијских средстава за имплементацију Плана • Унапређење сарадње и размене информација између институција и организација на локалном нивоу
2. Старија лица	Побољшање квалитета живота старих лица на територији општине Куршумлија, увођењем нових ванинституционалних социјалних услуга	<ul style="list-style-type: none"> • Повећање обухвата услуге „помоћ у кући“ • Подршка очувању физичког и менталног здравља старих • Интеграција старих у локалну заједницу
3.Деца и млади	Стварање услова за здрав и активан живот све деце и младих у општини Куршумлија	<ul style="list-style-type: none"> • Креирање и сповођење превентивних програма у циљу сузбијања малолетничке деликвенције, алкохолизма и наркоманије (Клуб и Саветовалиште за младе) • Промоција здравих стилова живота
4. Роми	Побољшање услова живота ромске популације у општини Куршумлија	<ul style="list-style-type: none"> • Стварање услова за успешније школовање ромске деце • Поспешити интеграцију Рома у локалну заједницу
5. Незапослени	Смањење броја незапослених из групе тешко запошљивих лица у општини Куршумлија	<ul style="list-style-type: none"> • Стварање услова за приоритетно запошљавање • Омогућити бољу повезаност свих актера код запошљавања на локалу • Стварање услова за планску преквалификацију и доквалификацију
6. Особе са инвалидитеом	Унапређење животних услова ОСИ у Куршумлији	<ul style="list-style-type: none"> • Побољшање институционалног оквира за унапређење положаја особа са инвалидитетом • Правна, социјална и здравствена заштита • Образовање и Запошљавање • Приступачност

8. ОПЕРАТИВНИ ПЛАН

ПРИОРИТЕТ 1.	Развој локалних капацитета за реализацију Акционог плана из области социјалне заштите					
<u>Оперативни циљ 1 Прибављање додатних финансијских средстава за имплементацију</u>						
Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Конкурисање код страних и домаћих донатора	3 године	Локална самоуправа	Број реализованих пројеката	Извештаји носиоца пројеката; Израђене пројектне апликације;		
<u>Оперативни циљ 2 Унапређење сарадње и размене информација између институција и организација на локалном нивоу</u>						
Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Тромесечни састанци	3 године	Локална самоуправа	Број састанака	Записник		Простор за састанке

ПРИОРИТЕТ 2.		Заштита старијих лица				
<u>Оперативни циљ 1 Повећање обухвата услуге Помоћ у кући</u>						
Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Ангажовање додатних радника за пружење ове услуге Укључивање нових корисника	6 месеци	Локална самоуправа; ЦСР; Удружења грађана;	Ангажовано 10 радника; 60 нових корисника услуге Помоћ у кући;	Извештај о реализацији; Уговор о ангажовању;		
Обука и рад геронто домаћица	12 месеци	Локална самоуправа; ЦСР;	10 оспособљених геронто домаћица	Извештај и сертификати са обуке		
<u>Оперативни циљ 2 Подршка очувању физичког и менталног здравља старијих људи</u>						
Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Кућне посете медицинског особља непокретним и слабо покретним лицима	12 месеци	ДЗ Куршумлија	Број кућних посета; Број обављених прегледа;	Извештај ДЗ Куршумлија		Теренско возило; Патронажна служба;

Оперативни циљ 3 Интеграција старијих у локалну заједницу

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Клуб за старије особе	12 месеци	Локална самоуправа; ЦСР; Црвени крст;	Доступан и функционалан клуб за старије особе	Постојање клуба; Упитници о задовољству;		Простор;

ПРИОРИТЕТ 3.

Заштита деце и младих

Оперативни циљ 1 Креирање и спровођење превентивних програма у циљу сузбијања-малолетне деликвенције, алкохолизма и наркоманије

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Информисање младих о болестима зависности	10 месеци	Центар за социјални рад; Црвени крст; Основне и средње школе на територији општине;	Број младих присутних на трибинама; Број одржаних трибина; Ниво информисаности;	Извештај са трибуне; Извештај о одржаним активностима;		Простор; Стручни кадар;
Саветовалиште за младе	1 година	Центар за социјални рад	Број корисника	Извештајо раду саветовалишта		Простор;

Оперативни циљ 2 Промоција здравих стилова живота

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Информисање младих о постојећим спортским, културним и уметничким активностима	10 месеци	Канцеларија за младе; Основне и средње школе;	Број деце и младих укључених у различите видове активности	Лифлети; Извештај о раду КЗМ;		Простор; Спортски терени;

ПРИОРИТЕТ 4.

Интеграција Рома

Оперативни циљ 1 Стварање услова за успешније школовање ромске деце

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Пружање додатне стручне помоћи ромској деци у образовању	12 месеци	Школе; Ромске НВО;	Степен побољшања успеха ромске деце	Документација школа; Извештај НВО;		Наставни кадар простор
Радионице са децом и родитељима о значају образовања	3 месеца	Психолошко-педагошке службе у школама	Број деце и родитеља који учествују на радионицама	Дневник радионице; Извештај ПП службе;		Стручни кадар простор

Оперативни циљ 2 Поспешити интеграцију Рома у локалну заједницу

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Упознавање локалне заједнице са ромском културом	6 месеци	Ромске НВО; Народна библиотека;	Број садржаја који приказују ромску културу	Извештаји о реализацији активности		Простор; Ромске НВО;
Развијање осетљивости локалне заједнице за потребе Рома	6 месеци	Ромске НВО	Број трибина; Број акција; Кампања;	Извештаји о реализацији активности		Простор; Ромске НВО;

ПРИОРИТЕТ 5.

Незапослени

Оперативни циљ 1 Стварање услова за приоритетно запошљавање

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Информисање незапослених о мерама НСЗ- Организовање промоција инфо-састанци са привредницима	6 месеци	Саветодавац НСЗ; Референт за приватно предузеташтво;	Број корисника; Број штампаног материјала; радио емисија; панел дискусија.	Извештај НСЗ; Извештај о реализацији;		Простор за реализацију

Оперативни циљ 2 Омогућити бољу повезаност свих актера код запошљавања на локалном нивоу

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Развој капацитета Савета за запошљавање и повезивање послодавца и незапослених	12 месеци	Локална самоуправа; НСЗ;	Број одржаних састанака; Број организованих сајмова;	Записник; извештај о раду;		

Оперативни циљ 3 Стварање услова за планску преквалификацију и доквалификацију

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Анкетирање послодавца који имају потребе да преквалификују и доквалификују незапослена лица и анкетање незапослених лица да се доквалификују и преквалификују	6 месеци	Саветодавац НСЗ и референт за приватно предузетништво ЛС	Број анкетираних послодавца и анкетираних незапослених лица;	Извештаји и налази анкете		

ПРИОРИТЕТ 6.		Унапређење положаја особа са инвалидитетом				
<u>Оперативни циљ 1 Побољшање институционалног оквира за унапређење положаја особа са инвалидитетом</u>						
Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Формирање Савета за особа са инвалидитетом у општини Куршумлија	6 месеци	Локална самоуправа	Формиран Савет и дефинисане обавезе и надлежности	Скупштинска одлука о формирању Савета		
Креирање и унос података у јединствену базу података о ОСИ на територији општине Куршумлија	12 месеци	Локална самоуправа; ЦЗСР; Локалне НВО;	Изађена јединствена база података о ОСИ	База података		
Урадити анализу стања и прикупити све податке о ОСИ и њиховим потребама на нивоу општине Куршумлија	12 месеци	Локална самоуправа	Уређена анализа; Прикупљени подаци; Подаци унети у јединствену базу података;	Извештај о потребама; База података;		

Оперативни циљ 2 Правна, социјална и здравствена заштита

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Праћење постојећих прописа (одлука и решења) на локалном нивоу уз истовремени рад на унапређењу права особа са инвалидитетом и подизању нивоа приступачности.	12 месеци	Локална самоуправа; Јавна предузећа и установе; Савет за ОСИ;	Измењене и усвојене нове одлуке и решења на локалном новоу уз обезбеђење правног оквира за приступачност	Извештаји о раду ЛС; Извештаји о раду јавних предузећа и установа;		
Наставити и проширити обим финансирања средствима предвиђеним у локалном буџету општине Удружења грађана која заступају интересе ОСИ.	12 месеци	Локална самоуправа	Измењене и усвојене нове одлуке и решења на локалном новоу уз обезбеђење правног оквира за приступачност	Извештаји о праћењу прописа (одлука и решења) на локалном нивоу којима се уређује положај особа са инвалидитетом;		
Ставити на располагање нове услуге и проширити обим пружања већ		Локална самоуправа; ЦСР ;	Доступна услуга персоналних асистената;	Сертификовано и ангажовано 5 персоналних		

постојећих услуга за ОСИ.		Удружења грађана;	Доступна услуга дневних боравака за ОСИ; Формиран функционални дневи боравак за ОСИ;	асистената; 60 корисника користи услуге Помоћ у кући; Просторије дневног центра;		
Осигурање свеобухватности здравствене заштите за особе са инвалидитетом		ДЗ Куршумлија	Промоција здравља и превенција болести на локалном нивоу као трајна активност; Лечење и рехабилитација ОСИ у складу са потребама и могућностима; Задовољство корисника пруженим услугама;	Промо материјали; Извештај о раду ДЗ Куршумлија;		

Оперативни циљ 3 Образовање и Запошљавање

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
Имплементација Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом	6 месеци	Локална самоуправа; Савет за ОСИ у сарадњи са МИНРЗС и НСЗ;	Одржане едукације актера у креирању политике запошљавања; Број запослених особа са инвалидитетом применом активне политике запошљавања;	Извештај о спроведеним обукама; Извештај о мерама и активностима професионалне рехабилитације и број укључених особа са инвалидитетом;		
Унапредити комуникационе канале измедју ОСИ, НСЗ и других институција	6 месеци	Локална самоуправа; Савет за ОСИ; НСЗ; Удружења грађана;	Повећан број ОСИ учествовао у програмима обука организованим од стране НСЗ;	Извештај о раду НСЗ;		

<p>Имплементација Закона о основама система образовања и васпитања и развијање образовања на инклузивним принципима;</p>	<p>6 месеци</p>	<p>Савет за ОСИ, предшколске установе, ОШ, средње школе и високошколске установе у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја и МОС;</p>	<p>Одржане едукације;</p>	<p>Извештај о раду комисија за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику;</p>		
<p>Креирање базе података о радној способности и компетенцијама ОСИ</p>	<p>6 месеци</p>	<p>Локална самоуправа; Центар за социјални рад; Национална служба за запосљавање;</p>	<p>Успостављена база података са подацима о радним способностима и компетенцијама;</p>	<p>База података;</p>		
<p>Створити услове за похађање наставе у општини Куршумлија за ученике из рањиве категорије особа са инвалидитетом</p>	<p>12 месеци</p>	<p>Локална самоуправа; Дирекција за изградњу; Школе;</p>	<p>прилаз омогућен свим школама; ангажовано 10 персоналних асистената и личних пратиоца; уграђени лифтови или платформе на степеништима унутар школа</p>	<p>Приступачност школама; Уговор о раду;</p>		

Оперативни циљ 4 Приступачност

Активност	Време	Одговорна особа/ институција	Индикатори	Извори верификације	Трошкови	Постојећи ресурси
<p>Праћење имплементације Закона о планирању и изградњи; Поштовања стандарда приступачности у изградњи и реконструкцији објеката; Спроведене едукације ЛУ, инжењера, архитеката и других стручњака у различитим областима у смислу приступачности; Уклоњене баријере у јавним службама, јавним објектима, предшколским и школским установама, саобраћајној инфраструктури и превозним средствима у јавном превозу путника у свим гранама саобраћаја; Инсталирани натписи на Брајевом писму и прописана светлосна, тактилна и звучна сигнализација од општег интереса; Планирање и обезбеђивање средстава за намене приступачности</p>	<p>24 месеца</p>	<p>Локална самоуправа; Савет ОСИ; ЈП За уређивање грађевинског земљишта «Куршумлија»; Удружења грађана;</p>	<p>Одржане едукације; Уклањање баријера тајна активност, у складу са расположућим средствима; Обим планираних и обезбеђених средстава за намене приступачности.</p>	<p>Извештај о поштовању стандард приступачности при изградњи и реконструкцији објеката</p>		